

konanie, ktoré zapríčiňuje väčšiu prevahu bolesti nad príjemným.

Na základe toho možno konštatovať, že Moore v práci *Ethics* podstatne prehodnotil svoj kritický vzťah k utilitaristickému hedonizmu. O tom svedčí aj jeho vyjadrenie, že minulé činy mali by byť správne, keď a len keď produkovali maximum príjemného. Budúce konania budú správne, keď a len keď budú môcť produkovať maximum príjemného. Z toho teda vyplýva, že produkovanie maxima príjemného sa stalo u Georga Edwarda Moora podstatnou charakteristikou všetkých správnych konaní. Podľa Moora správnosť konania závisí jedine na kvantite príjemného, ktoré produkuje, a to bez ohľadu na vedľajšie dôsledky príjemného.

Moore sformuloval na základe toho praktický záver pre konanie jednotlivca, ktorý mu prikazoval povinne voliť za všetkých okolností také konanie, ktoré produkuje viac príjemného než iné alternatívy, a to bez ohľadu na iné aspekty. Z toho logicky vyplývalo, že akýkoľvek dôsledok či sieť dôsledkov, ktorá obsahuje viac príjemného, je vždy vnútorne lepšia než iné dôsledky, ktoré obsahujú menej príjemného. Moore tak zaviedol do utilitarizmu princíp maximalizácie, ktorý nebol vlastný Benthamovej a ani Millovej etike. Moorov princíp maximalizácie, podľa ktorého za správne konanie možno považovať len také konanie, ktoré produkuje maximum príjemného, spôsobuje aj súčasnej utilitaristickej etike vážne problémy. Súvisí to predovšetkým s tým, že kritici utilitarizmu mu vyčítajú prehnanú náročnosť na konanie mravného subjektu (Hampshire, 1978; Harman, 1977). Dokonca aj súčasní zástancovia utilitarizmu pripúšťajú existenciu problémov vyplývajúcich z princípu maximalizácie, ale považujú ho za dôležitú súčasť utilitaristickej etiky, ktorá by v prípade neprítomnosti zmenila podstatu utilitarizmu (Holbrook, 1988).

G. E. Moore sformuloval tri základné princípy utilitarizmu:

1. všetko je vnútorne dobré, keď obsahuje prevahu príjemného nad bolesťou,

2. každá vec s jedným dôsledkom či celou sieťou dôsledkov je vnútorne lepšia než iná, keď:

- a) obidve sú vnútorne dobré, ale B nie je tak dobrá ako A,
- b) zatiaľ čo A je vnútorne dobrá, B je indiferentná,
- c) zatiaľ čo A je vnútorne dobrá, B je vnútorne zlá,
- d) zatiaľ čo A je vnútorne indiferentná, B je vnútorne zlá,
- e) zatiaľ čo obidve sú vnútorne zlé, A nie je tak zlá ako B,

3. keď máme voliť medzi dvoma konaniami, z ktorých jedno by mohlo mať vnútorne lepšie celkové dôsledky než iné, potom by vždy malo byť našou povinnosťou voliť prvé konanie a nesprávne by bolo voliť nejaké iné konanie.

Podľa jeho názoru možno konštatovať, že všetky veci, ktoré obsahujú prevahu príjemného nad bolesťou sú vnútorne dobré a všetky veci, ktoré obsahujú prevahu bolesti nad príjemným, sú vnútorne zlé.

V súvislosti s utilitaristickým kritériom správnosti a nesprávnosti konania, t. j. s produkciou maxima príjemného či nedosahovaním maxima, Moore konšatoval, že hodnotenie konania za správne či nesprávne je platné raz navždy. Nevzťahuje sa to však na určitú triedu konaní, ale len na jednotlivé konania. V prípade druhu či triedy konania správnosť nezávisí len na dôsledkoch, ale aj na okolnostiach, v ktorých je konanie uskutočnené. Pretože okolnosti sa vždy menia, potom nie je možné, aby konania určitej triedy mohli absolútne vždy produkovať správne či nesprávne dôsledky.

Moore správne upozornil na problém, ktorý je dôležitý aj pre súčasnú utilitaristickú a vôbec konzekvencialistickú etiku. Podľa jeho názoru je nemožné s určitosťou poznať druh konania, ktorý spomedzi mnohých alternatív bude produkovať najlepšie dôsledky. Náhoda, ktorú nie je možné predvídať, môže podstatne skresliť najstarostlivejšie kalkulácie a zásadne zmeniť výsledok konania. Podľa jeho názoru správnosť konania nezávisí na vnútornej podstate konania, ani na motívoch či pravdepodobných dôsledkoch, ale výlučne na aktuálnych dôsledkoch. Motívy podľa neho môžu byť dôležité pri určitom druhu morálneho hodnotenia, ale nie pri hodnotení správnosti a nesprávnosti konania. Lenže "... keď predpokladáme, že rovnaké konanie je urobené v jednom prípade z dobrého motívu a v inom zo zlého motívu, potom pokiaľ dôsledky konania sú uvažované, добрôta celého stavu vecí bude rovnaká, zatiaľ čo prítomnosť dobrého motívu bude znamenať prítomnosť *dodatočného* dobra ..." (Moore, 1963, s. 115). To je veľmi dôležitý moment, ktorým Moore prispel k úvahám o význame motívu v utilitarizme. Možno konštatovať, že Moore tým vlastne nepriamo vytvoril určité predpoklady pre vznik utilitarizmu motívu, ktorý podstatne neskôr sformuloval Robert M. Adams (Adams, 1993).

Na záver možno konštatovať, že u Georga Edwarda Moora, podobne ako aj u Henryho Sidgwicka centrálnou problematikou, ktorou sa zaoberajú v rámci poklasického vývoja utilitarizmu, je ich hedonizmus. Utilitarizmus tak vlastne stotožnili a redukovali na hedonizmus. Je to v určitom zmysle paradox, pretože v snahe prekonať obmedzenia klasického utilitarizmu formulovali nové limity rozvoja utilitaristickej etiky. Rozpornosť toho sa prejavila najmä u Georga Edwarda Moora, ktorý začal kritikou utilitaristického hedonizmu a skončil pri jeho rozvíjaní, i keď jeho hedonizmus bol zbavený chýb a nedostatkov, ktoré boli charakteristické pre klasický utilitarizmus. Sidgwick a najmä Moore riešili jedny limity a